

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 603/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED] zastúpeného OLEXOVA VASILISIN s.r.o., Gorkého 6, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/130/2024 z 29. mája 2025, uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5CoD/2/2024 z 13. marca 2024 a uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 16D/221/2008 z 9. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/130/2024 z 29. mája 2025, uznesením krajského súdu sp. zn. 5CoD/2/2024 z 13. marca 2024 a uznesením okresného súdu sp. zn. 16D/221/2008 z 9. júna 2023. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na rozhodnutie o trovách dovolacieho konania, ako aj okresnému súdu na rozhodnutie v merite a o trovách základného konania, ďalej priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 163,08 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozhodnutím Štátneho notárstva v Trenčíne sp. zn. D 1291/80 zo 14. septembra 1980 bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva po poručiteľke [REDACTED] dedičmi zo zákona, ktorými boli jej manžel [REDACTED] (právny predchodca sťažovateľa) spolu s jej deťmi [REDACTED] a [REDACTED]. Okresnému súdu bola 11. februára 2008 doručená žiadosť [REDACTED] (právneho nástupcu [REDACTED]) o začatie konania o novoobjavenom majetku poručiteľky. Osvedčením o dedičstve č. k. 16D/221/2008-110 zo 16. augusta 2012 (právoplatným 1. septembra 2012) bola v tomto dodatočnom konaní o dedičstve po poručiteľke schválená dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva. Sťažovateľ ako dedič po [REDACTED] (manželovi poručiteľky) v tomto osvedčení ako

dedič uvedený nebol. Sťažovateľ podal 15. augusta 2022 žiadosť o pokračovanie v konaní o dodatočnom dedičstve po poručiťke, ktorú odôvodnil tým, že podľa § 175b Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) je účastníkom tohto konania a dosiaľ mu nebolo doručené uznesenie okresného súdu.

3. Okresný súd svojím uznesením žiadosť sťažovateľa o pokračovanie v konaní o dodatočnom dedičstve po poručiťke zamietol. V odôvodnení uzavrel, že neprípustnosť podanej žiadosti o pokračovanie v uvedenom konaní vyplýva zo skutočnosti, že jediným právnym prostriedkom, ktorým sa oprávnený dedič, ktorý nebol účastníkom dedičského konania, môže domôcť ochrany svojho dedičstva, je žaloba oprávneného dediča podľa § 485 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľ nebol účastníkom dodatočného dedičského konania po poručiťke, nie je oprávnený podať žiadosť o pokračovanie v tomto konaní, ktoré bolo skončené nadobudnutím právoplatnosti vydaného osvedčenia o dedičstve.

4. Napadnutým uznesením krajského súdu bolo na základe odvolania sťažovateľa potvrdené uznesenie okresného súdu ako vecne správne. Krajský súd poukázal na § 396 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), § 175zca ods. 4 OSP a § 485 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a skonštatoval, že sťažovateľ nebol účastníkom konania o dodatočnom konaní o dedičstve po poručiťke, ktorého výsledkom bolo osvedčenie o dedičstve zo 16. augusta 2012. Stotožnil sa so záverom okresného súdu, že jediným právnym prostriedkom oprávneného dediča, ktorý nebol účastníkom dedičského konania, ktorým sa tento môže domôcť ochrany svojho dedičstva, je žaloba podľa § 485 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľ, ktorý nebol účastníkom dodatočného dedičského konania po poručiťke, nie je oprávnený podať žiadosť o pokračovanie v tomto konaní, ktoré skončilo právoplatnosťou vydaného osvedčenia o dedičstve.

5. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ktoré bolo odmietnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu ním označených práv došlo tým, že okresný súd evidentne v konaní o dodatočnom dedičstve pochybil, keď jemu ani jeho súrodencom nedoručil uznesenie okresného súdu, hoci boli zjavne účastníkmi tohto konania ako dedičia po manželovi poručiťky, ktorý bol účastníkom základného dedičského konania po poručiťke. Zákon nepozná žiadnu preklúziu postavenia účastníka, a najmä nie následkom administratívneho pochybenia súdu, a preto toto konanie dosiaľ nemôže byť právoplatne skončené. Sťažovateľovi preto nemohla uplynúť lehota na podanie žiadosti o pokračovanie tohto dedičského konania a zatiaľ ani nedisponuje aktívnou legitimáciou na podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 485 Občianskeho zákonníka. Uvedenou argumentáciou sťažovateľa sa najvyšší súd v preskúvanom konaní vôbec nezaoberal.

7. Konanie súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci, ktorým odmietajú pokračovať v dodatočnom dedičskom konaní so sťažovateľom a jeho súrodencami, je preto porušením práva na spravodlivý proces, ako aj práva na prístup k súdu. Sťažovateľ i jeho súrodenci splnili zákonné podmienky definície účastníka, avšak súdy ich považovali len za opomenutých dedičov, čo je

kvalitatívne horšie postavenie ako postavenie účastníka dedičského konania, najmä s ohľadom na premlčovanie ich nároku. V skutočnosti súdy iba zastierajú skutočný dôvod vzniku tejto situácie, ktorým je pochybenie súdu pri vyhodnotení právoplatnosti osvedčenia o dedičstve, ktoré nemalo byť označené za právoplatné, kým nebude doručené všetkým účastníkom konania.

8. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je poznačené arbitrárnosťou, pretože v ňom tento súd síce uznal nevyhnutnosť skúmania účasti účastníka sťažovateľa podľa § 175b OSP, avšak nechal otvorené, či je možné odvodiť jeho postavenie od pôvodného účastníka dedičského konania – jeho právneho predchodcu a manžela poručiťky. Najvyšší súd napadnutým uznesením len sledoval svoj zámer vyhnúť sa prípustnosti dovolania. Vzniknutý právny stav, v ktorom sa sťažovateľ nachádza, rozhodne nemožno brániť poukazom na princíp právnej istoty.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľa proti napadnutým uzneseniam spočíva v nesprávnom posúdení nadobudnutia právoplatnosti osvedčenia o dedičstve, ktoré nebolo jemu ani jeho súrodencom riadne doručené, hoci sú právnymi nástupcami manžela poručiťky, ktorý bol účastníkom základného dedičského konania po nej. Súdy zúčastnené na rozhodovaní tejto veci napadnutými uzneseniami arbitrárne uvedený postup okresného súdu odobrili, v dôsledku čoho nemohlo byť uvedené dodatočné dedičské konanie po poručiťke na základe jeho žiadosti o pokračovanie v ňom obnovené.

III.1. K porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu:

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podal odvolanie a proti uzneseniu krajského súdu využil ako účinný prostriedok nápravy dovolanie. Sťažovateľ netvrdí, že by nejakú námietku uplatnenú v ústavnej sťažnosti nemohol uplatniť už v dovolaní.

11. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorý vo vzťahu k preskúmaným uzneseniam okresného súdu a krajského súdu opodstatňuje uprednostnenie právomoci sudcov krajského súdu a najvyššieho súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy). Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum namietaných porušení uznesenia okresného súdu i uznesenia krajského súdu, preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu:

12. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 312/2012). Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riadne

odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z jeho judikatúry je možné vyvodit' limity povinnosti súdu odôvodniť súdne rozhodnutie a tomu korešpondujúceho práva na odôvodnenie rozhodnutia. Toto právo nie je absolútne, to znamená, že súdny orgán nie je povinný dať podrobnú odpoveď na každý argument strany (rozsudok Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, č. 16034/90, § 61, podobne rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. 1. 1999, č. 30544/96, § 26, rozsudok Perez v. Francúzsko z 12. 2. 1994, č. 47287/99, § 81). Rozsah povinnosti odôvodniť rozhodnutie sa môže líšiť podľa povahy rozhodnutia a je možné ju posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Ruiz Torija v. Španielsko z 9. 12. 1994, č. 18390/91, § 30; rozsudok Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, č. 18064/91, § 28, rozsudok Georgiadis v. Grécko z 29. 5. 1997, č. 21522/93, § 43).

13. Predmetom konania pred ústavným súdom nie je hodnotenie správnosti skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože ústavný súd nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Pri uplatňovaní svojej právomoci ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základných práv sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov nie sú arbitrárne alebo svojvoľné a či výsledkom aplikácie právnych predpisov na konkrétny prípad nie je zrejma nespravodlivosť (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

14. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, podľa ktorého dotknuté dodatočné dedičské konanie po poručiteľke bolo právoplatne skončené ešte v roku 2012, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom a účinnom do 30. júna 2016, a preto nie je možné v tomto konaní pokračovať na základe žiadosti sťažovateľa doručenej okresnému súdu 15. augusta 2022. Od 1. júna 2016 nadobudol účinnosť Civilný mimosporový poriadok, ktorý ekvivalent § 175l až §175z OSP upravujúci konanie o dedičstve nepozná. V preskúvanom konaní preto nebolo možné aplikovať § 396 ods. 1 CMP, tzn. zákonodarcom ustanovenú výnimku z okamžitej aplikability Civilného mimosporového poriadku, pretože dedičské konanie vrátane dodatočného dedičského konania po poručiteľke bolo začaté a aj právoplatne skončené ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Jediným účinným prostriedkom ochrany oprávneného dediča v takejto situácii je žaloba oprávneného dediča podľa § 485 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd konštatoval, že dovolacie námietky sťažovateľa neboli spôsobilé založiť vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, preto v tejto časti dovolanie sťažovateľa odmietol pre neprípustnosť podľa § 447 písm. f) CSP.

15. Vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ vo svojej argumentácii neformuloval zákonným spôsobom žiadnu právnu otázku a ani z jej obsahu nie je možné takúto otázku vyvodit', tzn. že tento dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP ako neprípustné.

16. Ústavný súd nespochybňuje skutočnosť, že v konaní o novoobjavenom majetku po poručiteľke notárka postupovala nesprávne, keď nevykonala šetrenie na účely ustálenia správneho okruhu účastníkov konania, ktorý zahrňuje aj právnych nástupcov po všetkých účastníkoch pôvodného dedičského konania. Aj napriek tomuto pochybeniu však je potrebné rešpektovať stav právnej istoty nastolený vydaným osvedčením o dedičstve, ktoré nadobudlo právoplatnosť. Právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého nie je možné po desiatich rokoch od jeho právoplatného skončenia dosiahnuť pokračovanie dodatočného dedičského konania prostredníctvom žiadosti oprávneného dediča o jeho pokračovanie (pričom takýto inštitút aktuálne procesné právo ani nepozná, pozn.), možno považovať za správny a ústavne konformný. Rovnako je správny záver, že jediným právnym prostriedkom, ktorým môže vynechaný účastník dedičského konania uplatňovať svoje práva, je žaloba oprávneného dediča podľa § 485 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného vyplýva, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považuje ústavný súd za vecne správne a z ústavného hľadiska za plne akceptovateľné a udržateľné.

17. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu